

Monumentnummer*: 21311

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 01 juni 1973
Kadaster deel/nr 82748/83

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Eemshaven Het Hogeland Groningen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Uithuizermeeden H 71

Omschrijving**

OMSCHRIJVING MOLEN GOLIATH

Inleiding

De molen 'Goliath' is een POLDERMOLEN of wind-vijzelmolen van het type achtkante bovenkruier. De meest noordelijke van de Groninger poldermolens is zoals de meeste poldermolens een grondzeiler. 'De Goliath' is gebouwd in 1897 ter vervanging van zijn voorganger die in dat jaar door brand werd verwoest. De eerste, waarschijnlijk in 1851 gebouwde 'Goliath' was hier geplaatst in 1882 en stond voorheen in de buurt van de Winschoterhoogebrug aan de Pekelder Aa. Opdrachtgever tot de bouw van de vervangende molen was het bestuur van het Waterschap de Eemspolder. Uitvoerder van de bouwwerkzaamheden was de molenbouwer G. Stuivinga uit Warffum, die gebruik maakte van door J. Klippus uit Bedum gemaakte tekeningen. De op het bestaande metselwerk van zijn voorganger gebouwde molen heeft een vlucht van 23.50 meter, was oorspronkelijk voorzien van twee vijzels en heeft een windas uit de gieterijen van de Prins van Oranje te 's-Gravenhage. In 1949 en 1971 is de molen gerestaureerd en in 1994 voorzien van een nieuwe rietdekking. In 1979 werd de molen buiten werking gesteld toen het poldergemaal bij Spijk in gebruik werd genomen. De molen werd vervolgens overgenomen door de Stichting de Groninger Molen. Vrijwillige molenaars zorgen sindsdien voor het onderhoud en het beheer van de nog volledig maaklare molen.

Omschrijving

De molen staat op een brede landtong en een kunstmatige verhoging, waarin zich de twee vijzels bevinden. Aan de inlaatzijde (zuidzijde) staat de waterinlaatopening van de bovenste, houten vijzel in een betonnen wand. Aan de zijde met de wateruitloop is de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

wand opgetrokken in schone baksteen en heeft hier een ruime rondboogvormige opening voor een gewelf. De achtkante molen heeft een onderbouw van schone baksteen en een met riet gedekte romp. De kop is eveneens met riet gedekt. De gemetselde onderbouw is op de hoeken voorzien van lisenen en bevat een deur en enkele kleine vensters. De zich verjongende, concaaf gewelfde romp is eveneens voorzien van enkele rechtgesloten vensters. Uit het afgeplatte, van een decoratieve baard voorziene, houten deel van de uitkragende kop steekt de gietijzeren wiekas, die is versierd met een ster. Aan de westzijde van de molen loopt de tussen de Eemspolderdijk en de Uithuizerpolderdijk gesitueerde molentocht. Deze maakt een bocht onder de Eemspolderdijk en gaat daar verder als de Eemspolder Bermsloot. In de westelijke oever van de wateruitloop bevindt zich een duiker, die de uitloop met de molentocht verbindt.

Waardering

De poldermolencomplex is van algemeen belang vanwege de grote cultuurhistorische en ensemblewaarde:

- als een bijzondere uitdrukking van een landschappelijke ontwikkeling en als een belangrijk en nog compleet overblijfsel van de geschiedenis van de inpoldering van Noord-Groningen. De molen is tevens van groot belang als een bijzonder en beeldbepalend element in het wijdse Groninger polderlandschap.
- vanwege de bijzondere situering, vanwege de nauwe ruimtelijk-visuele en functionele samenhang met de bijbehorende complexonderdelen en omdat de molen onlosmakelijk is verbonden met het omringende polderlandschap, waarin het een bijzonder element vormt;
- vanwege de herkenbaarheid en vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie- en poldermolens

Functie

Molen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument